

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 19 Aralık 2025

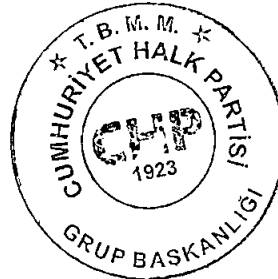
Sayı : 10000000000000000000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10/06/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hakkında değişiklik yapılmasına dair Kanun Teklifi ve Gerekçesi ilişikte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 12.12.2025

Av. Mahmut Tanal
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 22-12-2025	Esas No: 2/3433

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK UYG
19 Aralık 2025
Numara:

T B M M GENEL AYRAK
19 Aralık 2025
No: 1761882

GENEL GEREKÇE

Yerleşim birimlerinin adlarının belirlenmesi ve değiştirilmesi, yalnızca idari bir işlem olmayıp; yerel halkın aidiyet duygusu, kültürel sürekliliği ve yönetime katılım hakkı ile doğrudan ilişkilidir. Buna rağmen Türkiye’de yerleşim birimlerinin adlarına ilişkin süreçler uzun yıllar boyunca ağırlıklı olarak merkezi idarenin takdirine bırakılmış, yerel halkın görüş ve katılımı sınırlı kalmıştır.

Anayasa’nın 2’nci maddesinde düzenlenen demokratik hukuk devleti ilkesi, 5’inci maddesinde devlete yüklenen kişilerin temel hak ve özgürlüklerini koruma görevi, 67’nci maddesinde güvence altına alınan yönetime katılım hakkı ile 127’nci maddesinde yer alan yerel yönetimlere ilişkin katılım ve yerinden yönetim ilkeleri, kamu gücünün kullanımında halk iradesinin dikkate alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Mevcut mevzuatta yerleşim birimlerinin adlarının değiştirilmesine ilişkin açık, katılımcı, öngörülebilir ve hukuki güvenceye sahip bir usul bulunmaması; uygulamada keyfiliğe, idari işlemlere yönelik meşruiyet tartışmalarına ve yerel halkın iradesinin karar süreçlerine yansımamasına yol açmaktadır.

Bu Kanun Teklifi ile;

- Yerleşim birimlerinin adlarının değiştirilmesine ilişkin süreçlerin yerel halkın talebi ve katılımı esas alınarak yürütülmesi,
- Belirli bir toplumsal mutabakat eşiğine ulaşıldığında halkoylaması yoluyla yerel iradenin tespit edilmesi,
- İdari karar süreçlerinin şeffaf, denetlenebilir ve hukuki çerçeveye bağlı hâle getirilmesi

amaçlanmaktadır.

Teklif edilen düzenleme; üniter devlet yapısını, ülkenin idari bütünlüğünü ve merkezi idarenin yetkilerini tartışmaya açmamakta; yalnızca yerleşim birimlerinin adlandırılmasına ilişkin süreci demokratik katılım ilkeleri doğrultusunda düzenlemektedir. Düzenleme herhangi bir yetki devri ya da idari yapı değişikliği öngörmemekte; idarenin takdir yetkisi korunarak, karar süreçlerinin toplumsal meşruiyetinin güçlendirilmesini hedeflemektedir.

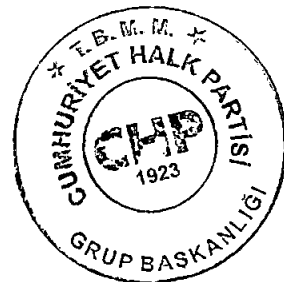

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE1 1 - Bu maddeyle 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2'nci maddesine ek fıkra eklenerek, yerleşim birimlerinin adlarının değiştirilmesine ilişkin süreçte yerel halkın görüş ve taleplerinin alınmasına yönelik usul düzenlenmektedir. Belirli sayıda yazılı başvurunun yapılması hâlinde halkoylaması öngörülmekte; halkoylaması sonucunda ortaya çıkan iradenin, idari bütünlük ve mevcut mevzuat çerçevesi korunarak yetkili idari makamlarca değerlendirilmesi sağlanmaktadır. Böylece idarenin takdir yetkisi ortadan kaldırılmaksızın, karar süreçlerinin demokratik meşruiyeti güçlendirilmektedir.

MADDE 2 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 - Yürütmeye ilişkin teknik düzenlemedir.

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU HAKKINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2'nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“Yerleşim birimlerinin adlarının belirlenmesi ve değiştirilmesine ilişkin süreçlerde, ilgili yerleşim biriminde ikamet edenlerin katılımı ve görüşlerinin alınması esastır.

Yerleşim biriminin adının değiştirilmesine ilişkin süreç, ilgili yerleşim biriminde ikamet eden reşit kişilerin yazılı başvurusu üzerine başlatılabilir.

Bir takvim yılı içerisinde yapılan yazılı başvuruların sayısının, takvim yılı başı itibarıyla ilgili yerleşim biriminde ikamet eden nüfusun üçte birine ulaşması hâlinde, ad değişikliği talebine ilişkin olarak halkoylaması yapılır.

Halkoylamasında, yazılı başvurularda talep edilen adlar arasından talep sırasına göre belirlenecek iki alternatif ad oylamaya sunulur.

Halkoylamasında kullanılan geçerli oyların salt çoğunluğunun kabul ettiği ad, yetkili idari makamlarca bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirilerek karara bağlanır.

Halkoylamasının usul ve esasları, başvuruların şekli, oylamanın yapılma yöntemi ve uygulamaya ilişkin diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

